

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มตรวจสอบภายใน/ สผ. โทร. ๖๖๓๑

ที่ ทส ๑๐๑๑/๔๓

วันที่

๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานผลการตรวจสอบการดำเนินงานกองทุนสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕

①

เรียน เลขาธิการ สผ.

เรื่องเดิม

ตามที่ กตภ. ได้เข้าตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ในเรื่อง ตรวจสอบการดำเนินงานกองทุนสิ่งแวดล้อม ระหว่างเดือน มกราคม – มีนาคม ๒๕๖๕

ข้อเท็จจริง

การตรวจสอบการดำเนินงานกองทุนสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ และ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ (สิ้นสุดเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๕) ในการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุน จำนวน ๒ โครงการ ประกอบด้วย

๑. โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

๒. โครงการบริหารจัดการเชื้อเพลิง “ชิงเก็บ ลดเผา”

กตภ. ได้ดำเนินการตรวจสอบแล้วเสร็จ (รายละเอียดตาม QR Code ๑) สามารถสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

ข้อตรวจพบ

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควัน และโครงการบริหารจัดการเชื้อเพลิง “ชิงเก็บ ลดเผา” มีการกำหนดขั้นตอนการพิจารณาโครงการรวดเร็ว มีการกำหนดแผนงาน/กิจกรรมการดำเนินงาน ตัวชี้วัดวัดประสิทธิผล เป้าหมาย วิธีการดำเนินการ การรายงานและการติดตามผล ที่ระบุระยะเวลาและแบบฟอร์มที่ชัดเจน มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ ผ่านภาคีเครือข่ายพี่เลี้ยง ผู้นำชุมชน กบก. มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน เกิดการบูรณาการร่วมกันระหว่างกรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และ ทสจ. เกิดการสนับสนุนพัฒนาโอกาสและทำให้เครือข่าย ทสม. เข้าถึงเงินทุนเพื่อผลักดันและต่อยอดการดำเนินงานด้านการจัดการไฟป่าและลดหมอกควัน สร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง PM ๒.๕ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรการบุกรุกทำลายป่า การเผาป่า ให้เป็นเครือข่ายดูแลรักษาป่า รวมทั้งสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ให้เข้ามาช่วยกันแก้ไขปัญหา การเผาและจุดความร้อน (Hot Spot) ในพื้นที่ลดลง ลดเชื้อเพลิงในการเกิดไฟป่า ในรูปแบบของการ “ชิงเก็บ ก่อนเผา” เน้นการเก็บขนเชื้อเพลิงออกจากพื้นที่ป่า เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ สร้างมูลค่าให้กับชุมชน

แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อตรวจพบที่ควรทบทวน ปรับปรุงแก้ไข หรือเพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

/ตาราง...

ตารางสรุปข้อตรวจพบ ข้อเสนอแนะ และแนวทางปรับปรุงแก้ไข

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะจาก กตภ.	แนวทางแก้ไขปรับปรุงจากหน่วยรับตรวจ (กบก.)
๑. โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ทสม.ในการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ๑.๑ การดำเนินงานและการเบิกจ่าย เงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ ล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ๑.๒ การกำหนดตัวชี้วัดเชิงคุณภาพของ วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาบทบาทเครือข่าย ทสม. และภาคี ในการจัดการไฟป่าและลดหมอกควัน ยังจัดเก็บไม่ ครบถ้วน	ข้อเสนอแนะ ๑.๑.๑) ควรเร่งติดตามรายงานผลการดำเนินงานราย ไตรมาส (แบบฟอร์ม ๖) และรายงานการรับจ่ายเงินกองทุน สิ่งแวดล้อม ของทสม.ดู่พงษ์ จ.น่าน และทสม.นาจร จ. เชียงใหม่ ๑.๑.๒) ควรทบทวนวิธีการติดตามผลการดำเนินงาน ควรมีการกำกับดูแลในเรื่องการรายงานผลการดำเนินงานและ การเบิกจ่ายรายไตรมาสให้เป็นแนวทางเดียวกันและควรกำกับ ให้ ทสม.รายงานผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อสามารถควบคุมหรือติดตามให้การดำเนินงานเป็นไปตาม แผน รวมทั้งเพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ เพื่อหาแนวทางแก้ไขหรือเป็นแนวทางป้องกันให้โครงการ สามารถดำเนินการได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ๑.๒.๑) กรณีที่กองทุนสิ่งแวดล้อมจะสนับสนุน งบประมาณในปีถัดไป (ระยะ ๒) ควรทบทวนเป้าหมายตัวชี้วัด เชิงคุณภาพของวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาบทบาทเครือข่าย ทสม. และภาคี ในการจัดการไฟป่า และลดหมอกควัน ว่าเหมาะสมหรือไม่ หากเหมาะสมก็ควรมี การกำหนดว่าต้องจัดทำและรายงานผลในรูปแบบใด เพื่อเป็น แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน	กบก. จะดำเนินการ ดังนี้ ๑.๑) ประสานเครือข่าย ทสม. เร่งรัดจัดทำรายงาน ผลการดำเนินโครงการทุกไตรมาส ทั้งนี้ กรณีเครือข่าย ทสม.ตำบลดู่พงษ์ จ.น่าน จะดำเนินการประสาน สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน และกรม ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้ช่วยกำกับและสนับสนุนให้ เครือข่าย ทสม.ตำบลดู่พงษ์ จัดทำรายงานมาภายใน ระยะเวลาที่กำหนด ๑.๒) ดำเนินการสอบทานการรายงานผลการ ดำเนินงานดังกล่าว กับ เครือข่าย ทสม. ซึ่งบางแห่งอาจมี การดำเนินการแต่รายงานไม่ครบถ้วน และดำเนินการ ทบทวนการกำหนดตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ในการสนับสนุนชุด โครงการอื่นให้แก่ ทสม. ในอนาคตต่อไป

ตารางสรุปข้อตรวจพบ ข้อเสนอแนะ และแนวทางปรับปรุงแก้ไข

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะจาก กตภ.	แนวทางแก้ไขปรับปรุงจากหน่วยรับตรวจ (กบก.)
๑.๓ การควบคุมภายในอาจจะยังไม่เพียงพอ	๑.๓.๑) ควรทบทวนการติดตามรายงานผลการดำเนินงานหรือเพิ่มเติมข้อกำหนดในการรายงานผลการดำเนินงาน หรือทบทวนรูปแบบการรายงานผล เพื่อลดความยุ่งยากหรือปรับให้เหมาะสมกับหน่วยงานผู้ขอรับการสนับสนุน ๑.๓.๒) ควรเพิ่มเติมการจัดทำทะเบียนคุมวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่จัดซื้อจัดหาจากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการควบคุมป้องกันการสูญหาย และสามารถรักษาสภาพให้สามารถใช้งานได้คุ้มค่างบประมาณที่ใช้ไป ๑.๓.๓) ควรจะ ประสาน กรมส่งเสริม คุณ ภาพ สิ่งแวดล้อม เรื่องการเพิ่มเติมองค์ความรู้ให้ ทสม. ในเรื่อง ความรู้ความเข้าใจการจัดทำเอกสารใบสำคัญประกอบการ เบิกจ่าย และการจัดทำบัญชีการเงินและทรัพย์สินให้กับ เหมืองหิน ทสม. เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๖๒ หมวด ๖ การเงิน ข้อ ๓๑ บัญชีรายรับ - รายจ่ายของเครือข่าย ทสม.	๑.๓.๑ ประสาน กรมบัญชีกลางเพื่อหาหรือความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปรับแบบการรายงาน ผล แบบฟอร์ม ๖ แบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการที่ ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนสิ่งแวดล้อมรายไตรมาส และ แบบฟอร์ม ๘ แบบรายงานการรับจ่ายเงินกองทุน สิ่งแวดล้อม ให้เป็นแบบฟอร์มเดียวกัน ต่อไป ๑.๓.๒ ประสานเครือข่าย ทสม. ให้จัดทำข้อมูล ครุภัณฑ์ที่จัดซื้อเพื่อการใช้ประโยชน์ อย่างต่อเนื่อง โดย ให้รายงานพร้อมการจัดทำรายงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ ๑.๓.๓ ประสานกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เพื่อเพิ่มเติมองค์ความรู้ให้ เหมืองหิน ในคณะกรรมการ เครือข่าย ทสม. ในเรื่องความรู้ ความเข้าใจการจัดทำ เอกสารใบสำคัญประกอบการเบิกจ่าย และการจัดทำ บัญชีการเงินและทรัพย์สิน ให้ เหมืองหิน ในคณะกรรมการ เครือข่าย ทสม. สามารถกำกับ ตรวจสอบ และบริหาร งบประมาณได้อย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ต่อไป

/๒.โครงการ...

ตารางสรุปข้อตรวจพบ ข้อเสนอแนะ และแนวทางปรับปรุงแก้ไข

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะจาก กตภ.	แนวทางแก้ไขปรับปรุงจากหน่วยรับตรวจ (กบก.)
๒. โครงการบริหารจัดการเชื้อเพลิง “ชิงเก็บ ลดเผา” ในพื้นที่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ และ ๓ จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งสิ้น ๒๐ จังหวัด ๒.๑ การดำเนินงานและการเบิกจ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ๒.๒ การควบคุมภายในอาจจะยังไม่เพียงพอ	ข้อเสนอแนะ ๒.๑) ควรกำหนดแนวทางปฏิบัติในการกำกับให้ ทสจ. รายงานผลการดำเนินงานให้กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมทราบตามระยะเวลาที่กำหนด และควรกำกับให้แสดงผลตัวชี้วัดเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณให้ครบถ้วน เพื่อสามารถควบคุมหรือติดตามให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน และเพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อให้คำแนะนำ หรือหาแนวทางแก้ไขให้โครงการแล้วเสร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ (ทั้งนี้ จากการสอบถาม กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม ได้แจ้งระยะเวลาในการรายงาน รวมทั้งได้ติดตามรายงานผลการดำเนินงานทุกไตรมาส) ๒.๒) กรณีกองทุนจะสนับสนุนงบประมาณให้โครงการฯ ในปีถัดไป (ระยะ ๒) กตภ. เห็นว่า ควรทบทวนระยะเวลาการดำเนินโครงการเพื่อให้มีความเหมาะสม โดยพิจารณาตั้งแต่ขั้นตอนการเสนอโครงการฯ ให้คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมพิจารณาอนุมัติ และควรกำกับแผนการดำเนินการในแต่ละกิจกรรมของ ทสจ. ให้มีความเหมาะสมทันเวลา และกิจกรรมควรสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด ๑๙)	กบก. จะดำเนินการ ดังนี้ ๒.๑ จัดทำหนังสือถึง ทสจ. ทั้ง ๒๐ แห่ง เพื่อแจ้งการจัดทำรายงานเป็นประจำทุกไตรมาส พร้อมทั้งจัดส่งคู่มือการบริหารโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะมีตัวอย่างแบบฟอร์มการรายงานผลอยู่ในคู่มือฯ ดังกล่าวด้วย และ กบก. จะประสาน ทสจ. ให้รายงานข้อมูลที่แสดงถึงตัวชี้วัดเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ในรายงานผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการต่อไป ๒.๒ ประเมินผลสำเร็จเมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาแนวการสนับสนุนโครงการในระยะต่อไป ซึ่งจะคำนึงถึงระยะเวลาของการเริ่มดำเนินโครงการให้มีความเหมาะสมกับฤดูไฟป่ายิ่งขึ้น

/ความคิดเห็น...

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยรับตรวจ

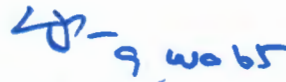
กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม ได้เห็นชอบตามข้อตรวจพบและแจ้งแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะตามบันทึกข้อความ ที่ ทส ๑๐๐๕.๕/๒๖๕ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕ (รายละเอียดตาม QR Code ๒)

ข้อเสนอเพื่อโปรดพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบ กตภ.จะดำเนินการติดตามการปรับปรุงของ กบก.ตามแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะต่อไป

(นางสาวนันท์นภัส มุสิกกำปิล)
ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน

② เห็นชอบ

(นายพิรุณ สัยยะสิทธิ์พานิช)
เลขาธิการ สผ.

QR Code ๑ รายงานผลการตรวจสอบ

QR Code ๒ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยรับตรวจ

รายงานผลการตรวจสอบ
กลุ่มตรวจสอบภายใน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หน่วยรับตรวจ

กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ตรวจสอบ

ตรวจสอบการดำเนินงานกองทุนสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (สิ้นสุดเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๕) ในการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุน จำนวน ๒ โครงการ ดังนี้

๑. โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควัน
๒. โครงการบริหารจัดการเชื้อเพลิง “ชิงเก็บ ลดเผา”

วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

๑. เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามหลักเกณฑ์/เงื่อนไข มติคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมและระเบียบที่เกี่ยวข้องหรือไม่
๒. เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนและบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่
๓. เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปรับปรุง
๔. เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานมีระบบการควบคุมภายในที่เพียงพอและเหมาะสมหรือไม่

ขอบเขตและวิธีการตรวจสอบ :

ขอบเขตการตรวจสอบ

ตรวจสอบการดำเนินงานในการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุน ๒ โครงการ ดังนี้

๑. โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ในพื้นที่ ๑๖ จังหวัดภาคเหนือ จำนวนโครงการทั้งสิ้น ๔๔ โครงการ
๒. โครงการบริหารจัดการเชื้อเพลิง “ชิงเก็บ ลดเผา” ในพื้นที่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ และ ๓ จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งสิ้น ๒๐ จังหวัด

วิธีการตรวจสอบ

๑. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย
 - ๑.๑ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
 - ๑.๒ พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘
 - ๑.๓ ระเบียบคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการกองทุน การรับเงินและการเบิกจ่ายเงินกองทุน พ.ศ. ๒๕๕๒
 - ๑.๔ คู่มือ บริหารโครงการ ตามมาตรา ๒๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม ๒๕๓๕ ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม

๑.๕ วัตถุประสงค์ ที่มา แผนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน และโครงการบริหารจัดการเชื้อเพลิง “ชิงเก็บ ลดเผา”

๒. สอบทานผลการดำเนินงาน

๒.๑ โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน

๒.๒ โครงการบริหารจัดการเชื้อเพลิง “ชิงเก็บ ลดเผา”

๓. การตรวจสอบโครงการโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงพื้นที่ สังกัดการณ สัมภาษณ์ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ สุ่มตรวจสอบโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟฟ้าและหมอก ในพื้นที่ ๑๖ จังหวัดภาคเหนือ

๓.๒ สุ่มตรวจสอบโครงการบริหารจัดการเชื้อเพลิง “ชิงเก็บ ลดเผา” ในพื้นที่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ และ ๓ จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด ๒๐ จังหวัด

๔. ตรวจสอบเอกสารประกอบการเบิกจ่าย

๔.๑ โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน จำนวน ๔๙ โครงการ

๔.๒ โครงการบริหารจัดการเชื้อเพลิง “ชิงเก็บ ลดเผา” ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ และ ๓ จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งสิ้น ๒๐ จังหวัด

ระยะเวลาที่ตรวจสอบ :

ระหว่างเดือน มกราคม – มีนาคม ๒๕๖๕

ผู้รับผิดชอบ

ผู้ตรวจสอบ	๑. น.ส.จิตติชญาณ์ ภาชี	นักวิชาการตรวจสอบภายในปฏิบัติการ
	๒. นายเทพจินดา แก้ววิจิตร	นักวิชาการตรวจสอบภายในปฏิบัติการ
ผู้สอบทาน	น.ส.นันทน์ภัส เสรีฐพรณิก	นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ

ผลการตรวจสอบ

๑) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ในพื้นที่ ๑๖ จังหวัดภาคเหนือ จำนวนโครงการทั้งสิ้น ๔๙ โครงการ

กองทุนสิ่งแวดล้อม ได้จัดสรรเงินอุดหนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบทิศทางการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก่เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ทั้งหมด ๔๙ แห่ง (วงเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท/ทสม.) ในพื้นที่ ๑๖ จังหวัดภาคเหนือ เพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน

(ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ระยะเวลาดำเนินโครงการ ๑ ปี ๖ เดือน (วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๔ – ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๕)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาบทบาทเครือข่าย ทสม. และภาคีเครือข่ายด้านการจัดการไฟฟ้าและลดหมอกควัน

๒. พัฒนาโอกาสและทำให้เครือข่าย ทสม. เข้าถึงแหล่งทุน

๓. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ทสม. ภาคีเครือข่าย และ ชุมชน ในการบริหารจัดการไฟฟ้าและลดหมอกควัน รวมทั้งเป็นกลไกในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาไฟฟ้าหมอกควันในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ

๔. เพื่อพัฒนาเครื่องมือและกลไกและยกระดับการทำงานในการจัดการไฟฟ้าและหมอกควันบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

แผนการดำเนินงาน

๕. การสร้างองค์ความรู้และเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่าย ทสม. และชุมชน ในการจัดการไฟฟ้าและลดหมอกควัน

๖. ส่งเสริมและสนับสนุน พื้นฟู และยกระดับงานด้านการจัดการไฟฟ้าและลดหมอกควัน

๗. การติดตาม เฝ้าระวังไฟฟ้าและภัยคุกคามต่อพื้นที่

๘. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่องค์ความรู้ และการติดตาม ประเมินผล และขยายผลโครงการ

ตัวชี้วัด

๑. สมาชิก/เครือข่าย ทสม. ชุมชน มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการไฟฟ้าในพื้นที่

๒. เกิดรูปแบบการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าหมอกควัน

๓. พื้นที่ที่ได้รับการดูแลปกป้องจากไฟฟ้า (ไร่)

๔. การมีความพร้อมและมีส่วนร่วมรับมือกับการเกิดไฟฟ้า

๕. เกิดกลุ่ม/เครือข่าย/คณะกรรมการ/อาสาสมัคร/มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและลดหมอกควันในพื้นที่

๖. เกิดกฎ กติกา ระเบียบการจัดการไฟฟ้า และสื่อประชาสัมพันธ์เกิดการสื่อสารความรู้ในการจัดการไฟฟ้า

ข้อตรวจพบ

กลุ่มตรวจสอบภายในได้ดำเนินการ ตรวจสอบการดำเนินโครงการ ตั้งแต่ ๑ มี.ค.๖๔ – ๒๘ ก.พ. ๖๕ โดยตรวจสอบจากรายงานผลการดำเนินงานโครงการที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนสิ่งแวดล้อม (รายได้รามาที่ ๒-๔/๒๕๖๔ และ ไตรมาสที่ ๑/๒๕๖๕ (แบบฟอร์ม ๖) รายงานการรับจ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม (แบบฟอร์ม ๘) สุ่มสัมภาษณ์/สอบถามผู้ประสานงานโครงการของ ทสม. และสุ่มตรวจสอบเอกสารประกอบการเบิกจ่าย สรุปผลการตรวจสอบได้ ดังนี้

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันที่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณอุดหนุน

จากกองทุนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ๑๖ จังหวัดภาคเหนือ จำนวนโครงการทั้งสิ้น ๔๗ ทสม. วงเงิน ละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ยกเว้น ทสม.ตำบลทาปลาดุก (วงเงิน ๔๗๓,๑๐๐ บาท).ทสม. จังหวัดพะเยา (๔๗๒,๐๐๐ บาท) รวมวงเงินที่สนับสนุนทั้งสิ้น ๒๓,๔๔๕,๑๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วย

๑. จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๖ ทสม. ได้แก่ ทสม.ตำบลแม่นาจร, ทสม. ตำบลทาเหนือ, ทสม. อำเภอเมืองเชียงใหม่ (พื้นที่ดำเนินการ ต.แม่เหียะ), ทสม.อำเภอเมืองเชียงใหม่ (พื้นที่ดำเนินการ ต.สุเทพ), ทสม.ตำบลบ่อสื และทสม.ตำบลเมืองแหง

๒. จังหวัดเชียงราย จำนวน ๖ ทสม. ได้แก่ ทสม. ตำบลเวียงกาหลง, ทสม. อำเภอเวียงแก่น, ทสม. ตำบลโชคชัย, ทสม. ตำบลศรีถ้อย, ทสม. ตำบลแม่ยาว และทสม. ตำบลแม่เย็น

๓. จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ทสม. ตำบลแม่คง

๔. จังหวัดลำปาง จำนวน ๔ ทสม.ได้แก่ ทสม. อำเภอเมืองลำปาง, ทสม. อำเภอวังเหนือ, ทสม. อำเภองาว และ ทสม. อำเภองาว ดำเนินการโดย ทสม. ตำบลปงเตา

๕. จังหวัดลำพูน จำนวน ๔ ทสม. ประกอบด้วย ทสม.จังหวัดลำพูน (ต.เหมืองจี้), ทสม.ตำบลบ้านธิ, ทสม.ตำบลลี้และ ทสม.ตำบลทาปลาดุก (วงเงิน ๔๗๓,๑๐๐ บาท)

๖. จังหวัดน่าน จำนวน ๔ ทสม. ประกอบด้วย ทสม. ตำบลบ่อแก้ว, ทสม. ตำบลบ่อ, ทสม. ตำบลอวน และ ทสม. ตำบลดู่พงษ์

๗. จังหวัดแพร่ จำนวน ๕ ทสม. ประกอบด้วย ทสม. ตำบลวังหงส์, ทสม. ตำบลไทรย้อย, ทสม. ตำบลแม่ป่าน, ทสม. ตำบลบ้านหนอง และ ทสม. ตำบลทุ่งศรี

๘. จังหวัดพะเยา จำนวน ๓ ทสม. ประกอบด้วย ทสม. ตำบลปง, ทสม. จังหวัดพะเยา (๔๗๒,๐๐๐ บาท) และทสม. ตำบลขุนควร

๙. จังหวัดตาก จำนวน ๔ ทสม. ประกอบด้วย ทสม. ตำบลยกกระบัตร, ทสม. อำเภอบ้านตาก, ทสม. ตำบลวังประจวบ และ ทสม. ตำบลแม่สลิติ

๑๐. จังหวัดสุโขทัย ได้แก่ ทสม. ตำบลดงคู่

๑๑. จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ทสม.ตำบลจirim

๑๒. จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๓ ทสม. ประกอบด้วย ทสม. ตำบลนาบัว, ทสม. ตำบลบ้านดง และ ทสม. ตำบลชมพู

๑๓. จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน ๒ ทสม. ประกอบด้วย ทสม.ตำบลปางตาไว และ ทสม. ตำบลอ่างทอง

๑๔. จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ทสม. อำเภอแม่เปิน

๑๕. จังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ทสม.ตำบลทัพหลวง

๑๖. จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ ทสม. ตำบลซับพุทรา

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควัน มีการกำหนดขั้นตอนการพิจารณาโครงการรวดเร็ว มีการกำหนดแผนงาน/กิจกรรมการดำเนินงาน ตัวชี้วัด วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินการ การรายงานและการติดตามผล ที่ระบุระยะเวลาและแบบฟอร์มที่ชัดเจน มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน กบค. มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานแบบออนไลน์ เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน เกิดการบูรณาการร่วมกันระหว่างกรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และ ทสจ. เกิดการสนับสนุนพัฒนาโอกาสและทำให้เครือข่าย ทสม. เข้าถึงเงินทุนเพื่อผลักดันและต่อยอดการดำเนินงานด้านการจัดการไฟฟ้าและลดหมอกควัน

แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อตรวจพบที่ควรทบทวน ปรับปรุงแก้ไข หรือเพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

๑. การดำเนินงานและการเบิกจ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ ล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

จากการตรวจสอบ พบว่า ทสม. ได้มีการจัดทำแผนงาน/กิจกรรมการดำเนินงาน ที่ระบุวิธีการดำเนินงาน/กิจกรรม ผลผลิต ระยะเวลาในการดำเนินการ รวมทั้งกำหนดงบประมาณในการเบิกจ่ายซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนของกองทุนสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- งบบริหารโครงการ (ไม่เกินร้อยละ ๓๐ ของงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม)

- งบดำเนินโครงการ (ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๐ ของงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม) ประกอบด้วย ๕ แผนงาน ดังนี้

- แผนงานที่ ๑ การสร้างองค์ความรู้และเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่าย ทสม. และชุมชน ในการจัดการไฟฟ้าและลดหมอกควัน

- แผนงานที่ ๒ การส่งเสริมและสนับสนุน พื้นฟู และยกระดับงานด้านการจัดการไฟฟ้าและลดหมอกควัน

- แผนงานที่ ๓ การติดตาม เฝ้าระวังไฟฟ้าและภัยคุกคามต่อพื้นที่

- แผนงานที่ ๔ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่องค์ความรู้

- แผนงานที่ ๕ การติดตาม ประเมินผลโครงการ

ทั้งนี้ งบบริหารโครงการหรืองบดำเนินโครงการ สามารถถัวจ่ายให้เหมาะสมภายใต้งบบริหารหรืองบดำเนินโครงการโครงการ

จากการสุ่มตรวจสอบ ทสม.ส่วนใหญ่ ดำเนินงานล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้

สาเหตุ

๑.๑ สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)

๑.๒ ความยืดหยุ่นของแผนการดำเนินงานและการติดตาม ข้อดี คือ คล่องตัว ข้อเสีย ควบคุมยาก ไม่สามารถกำหนดผลสำเร็จของโครงการได้แน่ชัด

๑.๓ ความรู้ความเข้าใจของ ทสม. บางพื้นที่ยังเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ และทสม.ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับงบประมาณสนับสนุน และเป็นผู้บริหารจัดการโครงการด้วยตนเอง (ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติสนับสนุน)

๑.๔ การประสานงาน การติดต่อสื่อสารรวมทั้งอุปกรณ์และองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีบางพื้นที่ ไม่ทันสมัย

ผลกระทบ

อาจส่งผลกระทบต่อผลสำเร็จของโครงการ ที่อาจจะไม่ทันต่อฤดูกาลเกิดไฟฟ้าหรือส่งผลกระทบต่อผลสำเร็จของโครงการที่อาจไม่บรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวังไว้เท่าที่ควร

๒ การกำหนดตัวชี้วัดเชิงคุณภาพของวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาบทบาทเครือข่าย ทสม. และภาคี ในการจัดการไฟฟ้าและลดหมอกควัน ยังจัดเก็บไม่ครบถ้วน

การกำหนดตัวชี้วัดเชิงคุณภาพของแผนงานที่ ๑ การสร้างองค์ความรู้และเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่าย ทสม. และชุมชนในการจัดการไฟฟ้าและหมอกควัน ซึ่งกำหนดตัวชี้วัดเชิงคุณภาพไว้ ดังนี้ คือ สมาชิก/เครือข่าย ทสม. ชุมชน มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการไฟฟ้าในพื้นที่ ซึ่งได้กำหนดวิธีประเมินให้ทำแบบทดสอบหลังอบรม และกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจเกินกว่าร้อยละที่กำหนดไว้ จากการสุ่มตรวจสอบ ทสม. ส่วนใหญ่ไม่มีการทำแบบทดสอบเพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการไฟฟ้าหลังการอบรมแล้วเสร็จ

สาเหตุ

๒.๑ ความชัดเจน ในการกำหนดให้ ทสม.ต้องแนบรายงานผลการดำเนินงาน (ไม่พบการกำหนดให้ ทสม.ต้องจัดทำ)

๒.๒ ความรู้ ความเข้าใจของ ทสม.

ผลกระทบ

อาจจะไม่สามารถวัดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมได้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้รับความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการไฟฟ้าในพื้นที่หลังจากที่ได้จัดการอบรม เนื่องจากไม่พบหลักฐานที่แสดงการวัดผลเชิงคุณภาพตามที่กำหนด

๓ การควบคุมภายในอาจจะยังไม่เพียงพอ

๑) จากการสุ่มตรวจสอบ พบว่า มี ทสม.คู่พงษ์ จ.น่าน ได้รับงบประมาณจากกรมบัญชีกลางงวดแรก จำนวน ๔๒๖,๗๕๐ บาท ตั้งแต่เดือน มิ.ย.๖๔ กตภ. ตรวจสอบ ณ เดือน ก.พ.๖๕ ไม่พบการรายงานผลการดำเนินงานและการเบิกจ่าย เมื่อได้สอบถาม ผู้ประสานงานโครงการแจ้งว่า ดำเนินการแล้ว แต่ยังไม่ได้จัดทำรายงานจัดส่งให้ กบก.และกรมบัญชีกลาง

๒) ทสม.แม่น้ำจร รับโอนเงินจากกรมบัญชีกลาง งวดแรก ๒๙๒,๔๐๐ บาท ตั้งแต่ เม.ย.๖๔ เดือน ก.พ.๖๕ ยังไม่เคยรายงานผลการรับจ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม (แบบฟอร์ม ๘) ให้กรมบัญชีกลางทราบ สอบถาม ทสม. ทราบว่าเกิดจากการปรับเปลี่ยนประธาน/ผู้ประสานงาน /กรรมการเครือข่าย ทสม.

๓) การดำเนินงานบาง ทสม. มีการจัดซื้อวัสดุสำนักงาน ซึ่งมีหลายรายการ แต่ไม่พบการระบุผู้ดูแลและเก็บรักษา

๔) การรายงานผลในรูปแบบฟอร์มตามแนวทางและวิธีการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมมีความคลาดเคลื่อน และไม่เป็นแนวทางเดียวกัน ดังนี้

- แบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการที่ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนสิ่งแวดล้อม รายไตรมาส (แบบฟอร์มที่ ๖) วัตถุประสงค์ของการกำหนดแบบฟอร์มฯ เพื่อทราบแผนและผลการดำเนินการเบิกจ่ายเงิน รวมทั้งปัญหาอุปสรรค ซึ่งกำหนดให้ ทสม.จัดส่งให้ กบก.

- แบบรายงานการรับจ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม (แบบฟอร์มที่ ๘/๑๓) วัตถุประสงค์ของการกำหนดแบบฟอร์มฯ เพื่อทราบผลการรับ จ่ายเงิน และยอดเงินคงเหลือ โดยจัดส่งให้ กรมบัญชีกลาง

จากการสุ่มตรวจสอบ การจัดทำรายงานฯ ส่วนใหญ่ยังมีความคลาดเคลื่อน ไม่เป็นแนวทางเดียวกัน บาง ทสม. รายงานไม่ครบถ้วน/ไม่ถูกต้อง บาง ทสม. ไม่รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งในรายงานผลการดำเนินงาน กบก.ได้กำหนดให้แนบบรูปภาพประกอบการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม แต่สิ่งที่พบ ทสม. ส่วนใหญ่ ภาพประกอบมีขนาดเล็ก ไม่ชัดเจน ไม่ระบุวันที่ทำกิจกรรม หรือสถานที่ให้ชัดเจน การรายงานผลการเบิกจ่ายในแบบฟอร์ม ๖ และรายงานผลการเบิกจ่ายในแบบฟอร์ม ๘ ส่วนใหญ่ไม่ตรงกัน บาง ทสม. ยังไม่ได้รายงานการเบิกจ่ายให้กรมบัญชีกลางทราบ

สาเหตุ

๓.๑ อาจเกิดจากการมุ่งเน้นเฉพาะผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ ขาดการสอบทานการรายงานผลการเบิกจ่ายเงินระหว่างแบบฟอร์ม ๖ กับ แบบฟอร์ม ๘ (ระหว่าง กบก. กับ กรมบัญชีกลาง)

๓.๒ ด้วยภาระงาน รวมทั้งสถานการณ์โควิด ๑๙ ทำให้ กบก.ไม่สามารถติดตามผลการดำเนินงานในการลงพื้นที่

๓.๓ โครงการฯ บางพื้นที่ ยังไม่ได้รับความร่วมมือจาก ทสจ.และ สส.เท่าที่ควรในการช่วยประสานติดตาม ทสม.ที่มีปัญหาอุปสรรค

๓.๔ ความรู้ ความเข้าใจของ ทสม. (ทสม.ส่วนใหญ่เป็นนักปฏิบัติ ซึ่งอาจไม่ถนัดงานวิชาการในการเขียนหรือรายงานอธิบายผลสำเร็จตามตัวชี้วัด)

๓.๕ ขาดการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติในการควบคุมวัสดุ ครุภัณฑ์ที่จัดซื้อจัดหาโดยใช้เงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบ

- การสอบทานการใช้จ่ายงบประมาณ และการติดตามผลการดำเนินการที่ทั้งระยะเวลานานเกินไป อาจเกิดความเสียหาย ทสม.ได้รับงบประมาณแล้วแต่ไม่สามารถดำเนินการได้
- การใช้จ่ายงบประมาณคลาดเคลื่อน ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด
- ผลการดำเนินงานไม่สอดคล้องกับการใช้จ่ายงบประมาณ
- วัสดุอาจเกิดการสูญหาย หรือชำรุด ทรุดโทรม อาจส่งผลให้เกิดความไม่คุ้มค่ากับงบประมาณที่เบิกจ่ายไป

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรเร่งติดตามรายงานผลการดำเนินงานและการรับจ่ายเงิน (แบบฟอร์ม ๖ และแบบฟอร์ม ๘/๑๓) ของ ทสม.คู่พงษ์ จ.น่าน และรายงานผลการรับจ่ายเงินฯ (แบบฟอร์ม ๘/๑๓) ของ ทสม.แม่จาง จ.เชียงใหม่

๒. ควรทบทวนวิธีการติดตามผลการดำเนินงาน ควรมีการกำกับดูแลในเรื่องการรายงานผลการดำเนินงานและการเบิกจ่ายรายไตรมาสให้เป็นแนวทางเดียวกันและควรกำกับให้ ทสม.รายงานผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อสามารถควบคุมหรือติดตามให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน กรณี ทสม. ที่เกิดปัญหาหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ไม่รายงานผลการดำเนินงาน ไม่รายงานผลการเบิกจ่าย ควรเร่งประสานติดตามหรือขอความร่วมมือหน่วยงานในพื้นที่ เช่น ทสจ. เพื่อขอคำชี้แจงโดยทันทีเพื่อควบคุมและป้องกันความเสี่ยง

๓. กรณีที่กองทุนสิ่งแวดล้อมจะสนับสนุนงบประมาณในปีถัดไป (ระยะ ๒) ควรทบทวนเป้าหมายตัวชี้วัดเชิงคุณภาพของวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาบทบาทเครือข่าย ทสม. และภาคี ในการจัดการไฟฟ้าและลดหมอกควัน ว่าเหมาะสมหรือไม่ หากเหมาะสมก็ควรมีการกำหนดว่าต้องจัดทำและรายงานผลในรูปแบบใด เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน

๔. ควรทบทวนการติดตามรายงานผลการดำเนินงานหรือเพิ่มเติมข้อกำหนดในการรายงานผลการดำเนินงาน หรือทบทวนรูปแบบการรายงานผล (แบบฟอร์ม ๖ และ แบบฟอร์ม ๘) เพื่อลดความยุ่งยากหรือปรับให้เหมาะสมกับหน่วยงานผู้ขอรับการสนับสนุน (อาจจะปรับใช้สำหรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานอื่นในคราถัดไป) หรือควรเพิ่มเติมการสอบทานระหว่าง กบก.และกรมบัญชีกลาง เพื่อเป็นการสอบทานการใช้จ่ายงบประมาณ ยกตัวอย่าง เช่น

- ตัวอย่างการทบทวนการติดตามรายงานผลการดำเนินงานหรือเพิ่มเติมข้อกำหนดในการรายงานผลการดำเนินงาน เช่น เมื่อได้กำหนดเวลาในจัดส่งรายงานผลการดำเนินงานที่แน่ชัด เมื่อเลยระยะเวลาที่กำหนด และได้ติดตามทวงถามเป็นลายลักษณ์อักษรแล้วยังไม่รายงานผลการดำเนินงานใดๆ จะไม่สนับสนุนงบประมาณโครงการงวดที่ ๒ หรือให้ชี้แจงเหตุผลพร้อมส่งคืนงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ทันที เป็นต้น

- ตัวอย่างการทบทวนรูปแบบรูปแบบการรายงานผล (แบบฟอร์ม ๖ และ แบบฟอร์ม ๘/๑๓) เช่น การปรับเหลือเพียงการรายงาน แบบฟอร์ม ๖ โดยให้ ทสม.ต้องรายงานผลการดำเนินงานและการเบิกจ่าย โดยจัดส่งให้ กบก. และ กรมบัญชีกลาง หรือ จัดส่งให้แก่ กบก. แล้ว กบก. ส่งสำเนาให้ กรมบัญชีกลาง เพื่อเป็นการรับรู้และสอบทานการใช้จ่ายเงิน หรืออาจปรับปรุง โดยให้ ทสม.รายงานแค่ผลการดำเนินงานและผลการใช้จ่ายเงิน (เนื่องจาก ทสม.ได้จัดทำข้อเสนอโครงการ และในแต่ละแผนงาน ได้กำหนดแผนงาน/กิจกรรมดำเนินงานที่ระบุแน่ชัดไว้แล้ว ดังนั้น ควรให้ ทสม.รายงานแค่ผลการดำเนินงานและการเบิกจ่ายเงิน) เป็นต้น

๕. ควรเพิ่มเติมการจัดทำทะเบียนคุมวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่จัดซื้อจัดหาจากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยมีรายละเอียดการกำหนดรหัส ที่มา ผู้ครอบครอง/ผู้ดูแลรักษา สถานที่เก็บรักษา เพื่อเป็นการควบคุมป้องกันการสูญหาย และสามารถรักษาสภาพให้สามารถใช้งานได้คุ้มค่างบประมาณที่ใช้ไป (ตัวอย่างทะเบียนคุมตามแนบ)

๖. กรณีที่กองทุนสิ่งแวดล้อมจะสนับสนุนงบประมาณในปีถัดไป (ระยะ ๒) ให้ ทสม. กตภ. เห็นว่าควรจะประสานกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เรื่องการเพิ่มเติมองค์ความรู้ให้ ทสม. ในเรื่องความรู้ความเข้าใจการจัดทำเอกสารใบสำคัญประกอบการเบิกจ่าย และการจัดทำบัญชีการเงินและทรัพย์สินให้กับ เจริญฤทธิ ทสม. เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านพ.ศ. ๒๕๖๒ หมวด ๖ การเงิน ข้อ ๓๑ บัญชีรายรับ - รายจ่ายของเครือข่าย ทสม. ทุกระดับ (๓) บัญชีการเงินและทรัพย์สินให้เจริญฤทธิจัดทำและเก็บให้มีบัญชีการเงินและทรัพย์สินของคณะกรรมการเครือข่าย ทสม. พร้อมด้วยใบสำคัญและหลักฐานให้ถูกต้อง เก็บหลักฐานเพื่อการตรวจสอบไม่น้อยกว่าหกปี

๑) โครงการบริหารจัดการเชื้อเพลิง “ชิงเก็บ ลดเผา” ในพื้นที่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ และ ๓ จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งสิ้น ๒๐ จังหวัด

กองทุนสิ่งแวดล้อม ได้อนุมัติจัดสรรเงินอุดหนุน ให้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสจ.) ๒๐ จังหวัด เพื่อดำเนินโครงการบริหารจัดการเชื้อเพลิง “ชิงเก็บ ลดเผา” วงเงินทั้งสิ้น ๔๑,๖๔๐,๙๒๕ บาท ระยะเวลาดำเนินโครงการ ๑ ปี ประกอบด้วยพื้นที่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ วงเงิน ๓๓,๑๑๓,๙๒๕ บาท เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ สิ้นสุด ๓๑ มกราคม ๒๕๖๕ ได้แก่

- ทสจ.เชียงใหม่ วงเงิน ๓,๘๙๙,๑๕๐ บาท
- ทสจ.เชียงราย วงเงิน ๒,๕๕๗,๕๐๐ บาท
- ทสจ.ลำพูน วงเงิน ๒,๒๑๐,๐๐๐ บาท
- ทสจ.พะเยา วงเงิน ๑,๒๙๐,๕๗๐ บาท
- ทสจ.น่าน วงเงิน ๒,๓๙๒,๐๘๕ บาท
- ทสจ.อุตรดิตถ์ วงเงิน ๑,๑๒๐,๗๒๐ บาท
- ทสจ.เพชรบูรณ์ วงเงิน ๑,๓๘๖,๘๐๐ บาท
- ทสจ.พิจิตร วงเงิน ๑๑๕,๑๐๐ บาท
- ทสจ.สุโขทัย วงเงิน ๑,๑๕๓,๒๐๐ บาท
- ทสจ.อุทัยธานี วงเงิน ๑,๐๔๑,๑๒๕ บาท

ขยายระยะเวลาสิ้นสุด ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๗ ทสจ. ได้แก่

- ทสจ.แม่ฮ่องสอน วงเงิน ๑,๗๔๙,๘๗๕ บาท
- ทสจ.ลำปาง วงเงิน ๓,๗๓๑,๐๐๐ บาท
- ทสจ.ตาก วงเงิน ๓,๔๘๔,๖๐๐ บาท
- ทสจ.แพร่ วงเงิน ๑,๕๐๓,๗๕๐ บาท
- ทสจ.พิษณุโลก วงเงิน ๒,๙๒๔,๔๓๐ บาท
- ทสจ.กำแพงเพชร วงเงิน ๑,๓๓๒,๐๐๐ บาท
- ทสจ.นครสวรรค์ วงเงิน ๑,๒๒๒,๐๒๐ บาท

และพื้นที่ ๓ จังหวัดภาคอีสาน วงเงิน ๘,๕๒๗,๐๐๐ บาท เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๔ สิ้นสุดวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ได้แก่

- ทสจ.มุกดาหาร วงเงิน ๒,๓๙๗,๐๐๐ บาท
- ทสจ.อำนาจเจริญ วงเงิน ๓,๒๖๕,๐๐๐ บาท
- ทสจ.อุบลราชธานี วงเงิน ๒,๘๖๕,๐๐๐ บาท

โดยมีวัตถุประสงค์

๑) สร้างความรู้ความเข้าใจ ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง PM ๒.๕ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบุกรุกทำลายป่า การเผาป่า ให้เป็นเครือข่ายดูแลรักษาป่า

๒) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ให้เข้ามาช่วยกันแก้ไขปัญหา

๓) การเผาและจุดความร้อน (Hot Spot) ในพื้นที่ลดลง

๔) ลดเชื้อเพลิงในการเกิดไฟป่า ในรูปแบบของการ “ชิงเก็บ ก่อนเผา” เน้นการเก็บขนเชื้อเพลิงออกจากพื้นที่ป่า เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ สร้างมูลค่าให้กับชุมชน

ข้อตรวจพบ

กลุ่มตรวจสอบภายในได้ดำเนินการ ตรวจสอบการดำเนินโครงการ ตั้งแต่ ๑ ก.พ.๖๔ – ๒๘ ก.พ. ๖๕ โดยตรวจสอบจากรายงานผลการดำเนินงานโครงการที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนสิ่งแวดล้อม (รายไตรมาส) รายงานผลการเบิกจ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม (แบบฟอร์ม ๑๓) และสุ่มสอบทานโดยการสอบถาม/สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ (ทสจ.) รายงานผลการดำเนินโครงการส่วนใหญ่ ระบุผลการดำเนินงาน พร้อมแนบภาพประกอบชัดเจน โครงการดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน ๑๐ พื้นที่ อยู่ระหว่างดำเนินการ ๑๐ พื้นที่ โครงการฯ มีการกำหนดแผนงาน/กิจกรรมการดำเนินงาน ตัวชี้วัด วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินการ การรายงานและการติดตามผล ที่ระบุระยะเวลาและแบบฟอร์มที่ชัดเจน แต่ยังมีข้อควรทบทวน ดังนี้

๑. การดำเนินงานและการเบิกจ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

จากการสุ่มตรวจสอบ พบว่า ทสจ.ส่วนใหญ่ดำเนินการไม่เป็นไปตามแผน ซึ่งมีบางกิจกรรมล่าช้ากว่าแผน เช่น กิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมการจัดการเชื้อเพลิงหรือลดปริมาณเชื้อเพลิง โดยการชิงเก็บ ซึ่งแผนดำเนินการ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ก.พ.-เม.ย. จากการสุ่มตรวจสอบพบว่า มี ทสจ. ๗ พื้นที่ดำเนินการล่าช้า (ได้แก่ ทสจ. ลำพูน ทสจ. ลำปาง ทสจ. กำแพงเพชร, ทสจ. เพชรบูรณ์, ทสจ. พิจิตร, ทสจ. นครสวรรค์ และ ทสจ. อุบลราชธานี) และจากการตรวจสอบจากรายงานผลการดำเนินงานรายไตรมาส ๔/๒๕๖๔ ณ เดือน ก.ย.๖๔ ทสจ. ๕ พื้นที่ ยังไม่ได้ดำเนินการ (ทสจ. ลำปาง ทสจ. กำแพงเพชร, ทสจ. เพชรบูรณ์, ทสจ. พิจิตร, ทสจ. นครสวรรค์ และ ทสจ. อุบลราชธานี) ทั้งนี้ ทสจ. กำแพงเพชร กำหนดแผนการลดปริมาณเชื้อเพลิงโดยการชิงเก็บระหว่าง เม.ย.-ก.ย. การดำเนินการดังกล่าวอาจจะไม่ทันรับมือต่อฤดูกาลเกิดไฟป่า เนื่องจากการเกิดไฟป่าจะเกิดในช่วงเดือนก.พ.-มี.ค. ดังนั้นแผนงาน/กิจกรรม การเก็บขนเชื้อเพลิงออกจากพื้นที่ป่า ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเดือน มี.ค. ๖๕ เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ได้ทันตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด

สาเหตุ

- สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)
- ระยะเวลาในการดำเนินโครงการอาจจะไม่เหมาะสม (คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมมีมติอนุมัติจัดสรรเงินอุดหนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมเดือน ม.ค.และ ก.พ. ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการวางแผนและการดำเนินกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น โครงการเริ่มดำเนินการได้ตั้งแต่เดือน ก.พ. ทสจ.บางพื้นที่กำหนดกิจกรรมการลดปริมาณเชื้อเพลิงหรือการเก็บขนเชื้อเพลิงออกจากป่า ในช่วงเดือน ก.พ.-เม.ย. ซึ่งระยะเวลาดำเนินการกระชั้นชิดแต่เป้าหมายตัวชี้วัดมีจำนวนมาก เช่น จำนวนเชื้อเพลิงที่จัดเก็บอย่างน้อย ๑๐๐ ตัน ซึ่งอาจจะส่งผลให้ดำเนินการไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนด หรือทันเวลาที่กำหนดไว้ตามแผนแต่ก็อาจจะช้าเกินไปเพราะเข้าสู่ฤดูกาลเกิดไฟป่าแล้ว

ผลกระทบ

อาจจะส่งผลให้การดำเนินงานไม่ครอบคลุมพื้นที่ จำนวน กลุ่มเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ และไม่ทันเวลา ท้ายสุดอาจจะส่งผลกระทบต่อผลสำเร็จของโครงการที่อาจไม่บรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวังไว้เท่าที่ควร

๒. การควบคุมภายในอาจจะยังไม่เพียงพอ

จากการสุ่มตรวจสอบ ณ เดือน กุมภาพันธ์ ทสจ.มุกดาหาร ยังไม่ได้จัดส่งรายงานผลการดำเนินงาน ซึ่ง ทสจ.ได้รับงบประมาณตั้งแต่เดือนมี.ค.๖๔ (จากการสอบถามทสจ. แจ้งว่าจะจัดส่งเดือนมี.ค. ๖๕) และรายงานผลการดำเนินงานประจำไตรมาสที่ ๑/๒๕๖๕ มีเพียง ๒ พื้นที่ (ทสจ.ลำพูน และ ทสจ.พะเยา) ที่จัดส่ง และจากการสุ่มตรวจสอบพบว่า มี ทสจ.บางส่วน รายงานผลการดำเนินงานที่ไม่ได้ระบุวันเวลาในการดำเนินกิจกรรม หรือไม่ได้ระบุจำนวนชีวิต/ ปริมาณตามตัวชี้วัดที่กำหนด (จำนวนผู้เข้าร่วมอบรม หรือ ปริมาณเชื้อเพลิงที่ซิงเก็บหรือนำไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น) ซึ่งโครงการฯ มีการกำหนดว่าจ้างเจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ การรายงานผล ควรถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา

สาเหตุ

- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโอน/ย้าย/เปลี่ยนแปลง
- เจ้าหน้าที่ผู้เข้ารับฟังคำชี้แจงไม่ใช่ผู้ปฏิบัติงาน
- การความร่วมมือ ภาระงาน
- ความรู้ ความเข้าใจและการสื่อสาร

ผลกระทบ

การติดตามผลการดำเนินงานล่าช้าไม่เป็นปัจจุบัน และไม่สามารถสรุปผลการดำเนินโครงการตามตัวชี้วัดในภาพรวมโครงการได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรกำหนดแนวทางปฏิบัติในการกำกับให้ ทสจ.รายงานผลการดำเนินงานให้กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมทราบตามระยะเวลาที่กำหนด และควรกำกับให้แสดงผลตัวชี้วัดเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณให้ครบถ้วน เพื่อสามารถควบคุมหรือติดตามให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน และเพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อให้คำแนะนำ หรือหาแนวทางแก้ไขให้โครงการแล้วเสร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ (ทั้งนี้ จากการสอบถาม กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม ได้แจ้งระยะเวลาในการรายงาน รวมทั้งได้ติดตามรายงานผลการดำเนินงานทุกไตรมาส)

๒. กรณีกองทุนจะสนับสนุนงบประมาณให้โครงการฯ ในปีถัดไป (ระยะ ๒) กตภ. เห็นว่าควรทบทวนระยะเวลาการดำเนินโครงการเพื่อให้มีความเหมาะสม โดยพิจารณาตั้งแต่ขั้นตอนการเสนอโครงการฯ ให้คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมพิจารณาอนุมัติ และควรกำกับแผนการดำเนินการในแต่ละกิจกรรมของ ทสจ. ให้มีความเหมาะสม ทันเวลา และกิจกรรมควรสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด ๑๙)